

Newsletter analityczny nr 48 (12.04 – 24.05.2016)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego

Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu 12 kwietnia – 24 maja 2016 r.

Najważniejszym wydarzeniem analizowanego okresu było podpisanie w głównej siedzibie ONZ w Nowym Jorku globalnego porozumienia klimatycznego wynegocjowanego w Paryżu pod koniec 2015 roku.

Komentarz:

20 maja posłowie przyjęli ustawę o efektywności energetycznej, która „ma zwiększyć efektywność energetyczną i konkurencyjność polskiej gospodarki oraz poprawić stan środowiska naturalnego”. Za ustawą głosowało 223 posłów PiS, 29 posłów Kukiz15', 2 posłów niezrzeszonych i 3 z koła WiS. Nowoczesna wstrzymała się od głosu, a PO była przeciw. Najważniejszą regulacją ustawy jest zobowiązanie ministra energii do opracowywania co 3 lata krajowego planu działań dotyczącego efektywności energetycznej.

18 marca odbyła się konferencja prasowa rozpoczynająca działania NCSS w zakresie przygotowania strategii energetycznej Polski. Strategia ma się opierać na następujących założeniach: maksymalnym wykorzystaniu zasobów wewnętrznych (nieodnawialnych i odnawialnych) do produkcji energii, zmniejszeniu zależności od obecnego i przyszłego importu surowców i energii z krajów ościennych, dążeniu do stałej poprawy efektywności energetycznej na wszystkich poziomach (od wytwarzania paliw, przez produkcję, przesył i dystrybucję energii, aż po konsumpcję), dłuższej perspektywie planowania i inwestycji (np. do 2050), udziale grup interesów i obywateli w procesie oraz uwzględnianiu kosztów społecznych przyjętych rozwiązań.

Jednym z przyjętych założeń jest więc efektywność energetyczna. Znajduje to uzasadnienie w działaniach po stronie popytu na ciepło, energię elektryczną oraz paliwa. Możliwości zwiększenia efektywności energetycznej w przypadku ciepła w Polsce są

niezwykle obiecujące. Warto w tym miejscu przytoczyć dwie dane: do zaspokojenia potrzeb grzewczych starych budynków potrzeba 150-250 kWh/m² w przypadku domów pasywnych ten poziom spada do 15 kWh/m². Poziom domów pasywnych nie jest w szybkim czasie do osiągnięcia, jednak poziom 90-120 kWh/m² jest realny. Duży potencjał redukcyjny zapotrzebowania na ciepło znajduje się w termomodernizacji budynków – ocieplenie ścian pozwala na uzyskanie 21% oszczędności zużycia energii cieplnej, wymiana okien i drzwi 7%, zaś docieplenie dachu 5%. Zwiększenie efektywności energetycznej pociąga za sobą silny impuls mnożnikowy w gospodarce, czyli pobudza ją do wzrostu gospodarczego, jednocześnie redukując wydatki na koszty stałe utrzymania budynków. W przypadku przyjęcia ambitnego programu remontów, modernizacji i termomodernizacji budynków do 2030 roku przy nakładach na poziomie 122 mld PLN, można osiągnąć oszczędności na poziomie 185 mld PLN, tworząc prawie 120 000 nowych miejsc pracy¹.

Jednocześnie struktura zużycia energii w gospodarstwach domowych w Polsce w przeliczeniu na 1 mieszkańca wskazuje, iż 17,2 % konsumowanej energii w gospodarstwie domowym pochodzi z gazu². Jest więc o co walczyć redukując popyt na gaz w gospodarstwach domowych, a tym samym jego import. Również w przypadku energii elektrycznej zastosowanie w gospodarstwach domowych nowego bardziej oszczędnego sprzętu AGD (lodówki odpowiedzialne są za około 30% zużywanej energii, pralki 10%, RTV 15%, i oświetlenie 15%) da wzrost efektywności energetycznej. Warto prowadząc politykę i tworząc mechanizmy wsparcia mieć w pamięci raport Najwyższej Izby Kontroli z 18 kwietnia 2015 roku pt. „Energooszczędne inwestycje w budynkach użyteczności publicznej”. Stwierdzono w nim między innymi, iż „(...) należy podjąć działania w zakresie zwiększenia skuteczności i wydajności inwestycji energooszczędnych w budynkach”³.

Europa i świat:

12.04 – Zdaniem Berniego Sandersa, kandydata w prawyborach Partii Demokratycznej przed wyborami prezydenckimi, metoda wydobycia przy wykorzystaniu szczelinowania hydraulicznego powinna zostać zakazana na poziomie federalnym.

---

¹ Strategia modernizacji budynków: mapa drogowa 2050, Kraków 2014.

² <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/energia/energia-2015-folder,1,3.html#>

³ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,8521,vp,10621.pdf>

12.04 – Austria, Belgia, Francja i Włochy zaproponowały wprowadzenie zmian do mechanizmu solidarności gazowej.

12.04 – Kreml popiera stanowisko Gazpromu w sprawie sprzeciwu wobec przekazania dostępu do jego gazociągów niezależnym dostawcom.

13.04 – Colin Barnett, premier stanu Australia Zachodnia, stwierdził, że w perspektywie do 2025 roku, Australia stanie się największym eksporterem LNG.

13.04 – Największy bułgarski, prywatny dostawca gazu, spółka Overgas pozwała Gazprom z powodu wstrzymania dostaw rosyjskiego gazu.

14.04 – Według Arvidasa Sakmokasa, byłego ministra energetyki Litwy, planowana budowa elektrowni jądrowej zostanie wstrzymana.

15.04 – W związku z trudną sytuacją niemieckiego koncernu RWE, zostanie on podany restrukturyzacji obejmującej między innymi podział na dwie oddzielne spółki oraz plany oszczędnościowe.

15.04 – Sąd Gospodarczy w Kijowie oddalił bez rozpatrzenia pozew jaki Gazprom złożył w związku z nałożeniem przez Ukraińską Komisję Antymonopolową 86 mld UAH (ok. 3,46 mld USD).

15.04 – Igor Sieczin, przewodniczący Rady Dyrektorów Rosnietgaz zwrócił się do Władimira Putina o zgodę na wypłatę dywidend z wyników spółek państwowych za 2015 rok.

15.04 – Miguel AriasCañete poparł stanowisko Litwy w sprawie budowanej w pobliżu Wilna elektrowni jądrowej w białoruskim Ostrowcu.

18.04 – Według ekspertów włoskiego Istituto per gli Studi di Politica Internazionale (ISPI), budowa NordStream 2 jest niepotrzebna obecnie wykorzystywana jest tylko połowa przepustowości istniejącego połączenia.

19.04 – Od 1 stycznia do 16 kwietnia tego roku dostawy gazu od Gazpromu do krajów spoza Wspólnoty Niepodległych Państw wzrosły o 22,6 %.

19.04 – Litwa, Łotwa i Estonia zamierzają ograniczyć import energii elektrycznej z elektrowni jądrowej w Ostrowcu.

19.04 – Francja zamierza do 2023 roku zwiększyć potencjał energetyki słonecznej do 30 GW, a potencjał energetyki wiatrowej na lądzie wzrośnie do 25 GW.

20.04 – Zdaniem Janeza Kopacza, dyrektora Sekretariatu Wspólnoty Energetycznej, z ekonomicznego punktu widzenia Unia Europejska nie potrzebuje projektu NordStream 2.

20.04 – Sąd okręgowy w Hadze zakwestionował orzeczenie Stałego Trybunału Arbitrażowego z 2014 r. nakazujące Rosji wypłacenie odszkodowania w wysokości 51,57 mld USD grupie byłych akcjonariuszy Jukosu.

20.04 – Według New Energy Finance (BNEF), w ubiegłym kwartale zwolniły inwestycje w globalnym sektorze energetyki odnawialnej, czego powodem jest spowolnienie na chińskim rynku OZE.

20.04 – Zdaniem Solar Alliance for Europe (SAFE), ceny chińskich modułów PV sprzedawanych w Europie mogłyby być niższe, gdyby nie stosowane restrykcje celne.

20.04 – Peter Terium, prezes RWE stwierdził, że utrzymujące się niskie ceny elektryczności spowodują gospodarczą katastrofę konwencjonalnej generacji energii.

22.04 – Kraje Europy Środkowo-Wschodniej skierowały list do Komisji Europejskiej z apelem o zablokowanie projektu NordStream 2.

22.04 – Emmanuel Macron, minister gospodarki, przemysłu i cyfryzacji Francji, stwierdził że kraj ten ma neutralny stosunek do NordStream 2.

22.04 – W głównej siedzibie ONZ w Nowym Jorku podpisano globalne porozumienie klimatycznego wynegocjowane w Paryżu pod koniec 2015 roku.

22.04 – Biuro prawne Komisji Europejskiej uważa, że morski odcinek gazociągu NordStream 2 nie podlega przepisom trzeciego pakietu energetycznego.

25.04 – Bank Światowy i Międzynarodowy Fundusz Walutowy wywierają presję na rządy świata na rzecz wprowadzenia podatku od emisji dwutlenku węgla w celu zapobieżenia zmianom klimatu.

25.04 – Grupa Wyszehradzka, kraje bałtyckie i nordyckie wyraziły sprzeciw przeciwko NordStream 2.

25.04 – Władze Turcji potwierdziły, że na terenie tego kraju wybudowano już 1/3 Gazociągu Transanatolickiego (TANAP).

25.04 – Marosz Szefczowicz, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej ds. Unii Energetycznej ponownie skrytykował projekt rosyjskiego gazociągu NordStream 2.

25.04 – Rosneft planuje przeprowadzić zwolnienia grupowe.

26.04 – Mohammad Beheshti-Monfared, ambasador Iranu na Ukrainie zadeklarował, że jego kraj może zapewnić dostawy ropy i gazu na Ukrainę.

27.04 – W systemie komputerowym niemieckiej elektrowni atomowej w Gundremmingen, ok. 120 km na północny zachód od Monachium, wykryto szkodliwe oprogramowanie, które według zapewnień nie zaszkoziło działaniu siłowni.

27.04 – Niemieckie koncerny energetyczne mają utworzyć do 2022 roku fundusz w wysokości 23,3 mld EUR przeznaczony na składowanie odpadów radioaktywnych.

27.04 – Orlen Lietuva nadal nie osiągnął porozumienia z litewska spółką kolejową LietuvosGeležinkeliai (LG) w sprawie taryf przewozowych.

28.04 – Austriacka spółka AMIC Energy Management przejęła sieć stacji paliwowych Łukoila na Litwie.

2.05 – Ministrowie odpowiedzialni za energetykę w państwach G7 skrytykowali politykę energetyczną Rosji.

4.05 – Czeski gigant węglowy, spółka OKD, złożyła wniosek o upadłość.

5.05 – John Kerry, sekretarz stanu USA, wyraził zaniepokojenie planami budowy gazociągu NordStream 2.

5.05 – Białoruskie spółki dystrybucji gazu przestały w pełni regulować należności za odebrane paliwo.

9.05 – Udział OZE w generacji energii ogółem w Niemczech wyniósł o godz. 11.00 - 94,9%.

9.05 – Litewscy konserwatyści chcą wprowadzenia ustawowego zakazu kupowania energii elektrycznej z elektrowni jądrowej, którą buduje Białoruś w odległości 50 km od Wilna.

9.05 – Miguel AriasCanete, unijny komisarz ds. Energii i Zmian Klimatu, stwierdził że, „NordStream 2 musi być zgodny z prawem UE zgodnie z przepisami energetycznymi i środowiskowymi”.

20.05 – Amos Hochstein, specjalny wysłannik Departamentu Stanu USA ds. energetyki stwierdził że nie uważa projektu gazociągu NordStream 2 za czysto komercyjny tylko za inwestycję polityczną.

Polska:

12.04 – Związkowcy z Kompanii Węglowej zapowiedzieli, że nie przyjmą propozycji zawieszenia niektórych świadczeń w formie proponowanej przez zarząd spółki.

12.04 – Igor Wasilewski, prezes PERN został szefem przedsiębiorstwa powołanego do realizacji projektu budowy rurociągu naftowego z Brodów na Ukrainie do Adamowa w Polsce.

12.04 – PGNiG zapowiedziało, że nie zgodzi się na ugodowe rozwiązanie sporu cenowego z rosyjskim Gazpromem.

13.04 – Polskie Sieci Elektroenergetyczne poinformowały, że w bilansie mocy dla tego miesiąca występuje nadwyżka przekraczająca wymaganą wartość, co ma zapobiec letnim niedoborom mocy.

13.04 – Paweł Olechnowicz został odwołany ze stanowiska prezesa Lotosu.

13.04 – Operatorzy systemów przesyłowych PSE i 50Hertz poinformowali, że rozpoczynają eksploatację przesuwników fazowych na południowym połączeniu pomiędzy systemami Polski i Niemiec.

13.04 – PGNiG i Grupa Azoty podpisały nową umowę na sprzedaż gazu, która ma obowiązywać do 2019 roku.

14.04 – Jan Krzysztof Ardanowski, poseł PiS, stwierdził że „energia odnawialna (...) może stanowić alternatywę i dodatkowe źródło dochodów dla gospodarstw rolnych”.

15.04 – Projekt ustawy o efektywności energetycznej został skierowany do sejmu.

15.04 – Polskie Sieci Energetyczne nie planują dodatkowych zakupów energii z Elektrowni Chmielnicki na Ukrainie.

16.04 – PGNiG zapowiada, że w 2016 roku poziom wydobycia wyniesie 4,7 mld m³ gazu ziemnego i 1.203 tys. ton ropy wraz z kondensatem i NGL.

18.04 – Remigiusz Nowakowski, prezes Taurona stwierdził, że spółka wzorując się na koncernie E.ON będzie stawiać na bilansowanie i optymalizację pracy małych źródeł odnawialnych.

18.04 – Premier Beata Szydło zapewniła, że BalticPipe jest jedną ze strategicznych inwestycji w Polsce.

18.04 – Premier Beata Szydło zwróciła się do strony społecznej o zgodę na podpisanie porozumienia ws. Polskiej Grupy Górniczej.

19.04 – Górnicze związki zawodowe podpisały porozumienie z zarządem Kompanii Węglowej.

20.04 – Duńczycy obawiają się, że projektowana tzw. ustawa wiatrakowa zahamuje duńskie inwestycje w tej branży w Polsce.

20.04 – Krzysztof Tchórzewski, minister energii, poinformował na konferencji, że nie widzi potrzeby łączenia Energi z PGE.

20.04 – Krzysztof Tchórzewski, minister energii, minister zadeklarował, że Polska nie wycofuje się z budowy elektrowni jądrowej.

20.04 – Posłowie PO ocenili w środę w Katowicach, że działania naprawcze rządu PiS w górnictwie są kontynuacją programu poprzedniego rządu w tym zakresie.

21.04 – Według Michała Kurtyki, podsekretarza stanu w Ministerstwie Energii, Polska ma szansę na odegranie roli europejskiego lidera w zakresie czystych technologii węglowych.

22.04 – LG zbuduje pod Wrocławiem fabrykę baterii do samochodów elektrycznych.

22.04 – Budowa polsko-słowackiego interkonektora gazowego osiągnęła dwa istotne etapy.

25.04 – Władysław Kosiniak-Kamysz, prezes PSL, stwierdził, że sektor odnawialnych źródeł energii to jedna z najbardziej obiecujących branż.

26.04 – Zdaniem NIK normy prawne jak i ich stosowanie nie zabezpieczają skutecznie interesów społeczności lokalnych w procesie lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych.

26.04 – Podpisano porozumienie w sprawie rozpoczęcia działalności Polskiej Grupy Górniczej.

27.04 – Polskie Stronnictwo Ludowe wezwało do sformułowania krajowej strategii rozwoju odnawialnych źródeł energii w ramach tzw. Narodowego Programu Rozwoju OZE.

27.04 – Projekt nowelizacji ustawy o OZE ma zawierać preferencje dla stabilnych źródeł energii odnawialnej, nowe zasady aukcji OZE i założenie, że prosument wytwarza energię na własne potrzeby.

29.04 – Tomasz Rogala został wybrany prezesem zarządu Polskiej Grupy Górniczej.

4.05 – Stanisław Sz., prawnik który zajmował się obsługą budowy terminala LNG został oskarżony o szpiegostwo na rzecz Rosji.

5.05 – Białoruś rozważa możliwość eksportu energii elektrycznej do Polski.

6.05 – Sejm opublikował projekt nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii.

10.05 – Ministerstwo Energii prowadzi monitoring bezpieczeństwa zaopatrzenia krajowego rynku w paliwa.

11.05 – KGHM zrezygnował z projektu budowy fabryki cienkowarstwowych paneli fotowoltaicznych.

12.05 – Zdaniem Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej projekt nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii zawiera rozwiązania sprzeczne z prawem UE.

17.05 – Tobiasz Adamczewski, ekspert WWF Polska stwierdził że „projekt ustawy o odnawialnych źródłach energii jest antyobywatelski i niezgodny z porozumieniem klimatycznym ONZ”.

18.05 – Według Krzysztofa Tchórzewskiego, ministra energii, „podnoszenie sprawności energetyki konwencjonalnej może być bardziej skutecznym sposobem ograniczania emisji CO₂ od rozwoju energetyki odnawialnej”.

19.05 – Zdaniem Ruchu „Więcej niż energia” projekt ustawy o OZE jest krokiem w tył dla rozwoju sektora w Polsce i koncentruje się na zwiększeniu wsparcia dla energetyki węglowej.

19.05 – Janusz Kowalski prezes PGNiG zapowiedział, że spółka będzie skupiać się na zapewnieniu dywersyfikacji dostaw gazu.

20.05 – Związek Pracodawców Prywatnych Energetyki i Konfederacja Lewiatan ostrzegły, że projekt nowelizacji ustawy o OZE może spowodować problemy wielu firm i tak już poważnie dotkniętych długotrwałą bessą na rynku zielonych certyfikatów.

20.05 – Sejm uchwalił ustawę o inwestycjach dotyczących elektrowni wiatrowych oraz ustawę o efektywności energetycznej.

23.05 – Według projektu rozporządzenia ws. wykazu firm podlegających ochronie w ramach ustawy o kontroli niektórych inwestycji Grupa Azoty S.A. oraz KGHM Polska Miedź S.A. miałyby być również objęte ochroną.

Warszawa, 24 maja 2016 r.

dr Krzysztof M. Książkowski – Szef Programu „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” OAP UW, adiunkt w Kolegium Ekonomiczno-Społecznym SGH, ekspert ISECS oraz NCSS, laureat RENERGY AWARD 2015 w kategorii osobowość roku, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej”(2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy

bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręczników „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), „Współczesna wojna handlowo-gospodarcza” (2015) autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.